

¹ Val a dir que també en ross. l'ús de *trauc*, fora de la toponímia, ha perdut terreny. Fins en el Capcir em deien que ells no diuen *trauc* com els llenguadocians, en certs casos, sinó *forat*, parlant del que fan en els troncs d'arbres per dur-los a róssec en les grans bosqueries capcineses (Formiguera, 1960). —

² Hubschmid s'enfilà en una de les pensades (generalment temeràries) d'Alessio (*Arch. dell'Alto Adige* XLIX, 417): enllaçar la forma sarda local *troc-cu* de Fonni, evident manlleu del català, amb un mot *torcu* del grup del cast. dial. TORCA 'avenc', 'bòfia de forma rodona' (veg. DCEC/DECH), que no hi lliga, per la forma, ni té sentit semblant al de *trau/trou* (vingui del ll. TORQUES o d'un inconegut pre-romà); ficant-hi també un bc. local *trok-* que tant pot anar amb *torca* com amb *trauc*, però que en tot cas és un manlleu sense importància ni cap arrelament en basc, com ho demostra ja la inicial *tr-*. «Ich stütze ---» declara emfàticament Hubschmid (ZRPb LXXII) i anà afegint-hi alguna noteta (*Sardische Studien*, 42-43; *Expressive Wörter* 1956; ZRPb. LXXVIII, 250), titubejant entre una vaga «creació expressiva» i un vaguíssim origen pre-indoeuropeu. La «stütze» no ha convençut ningú, ni Heisig (*ASNSL* CXCI, 223-4), que, rebutjant-ho, imagina un FORAMEN *TEREBRICATUM! Absurd, inconcebible en el S. XX. —

³ Més amunt (par. 26 de l'article) hem vist com, en quedar antiquada la forma *trocar*, els copistes dels mss. (*VidesR* etc.) la deturpen i trivialitzen en *tocar*. El mateix es degué esdevenir amb els de Guillem de Cervera: «qui serp al coyl *tocava*, / ab l'àls gran mal faria, / e qui'l cap li trenca-va / de mantenen morria» (*Prov.*, 721/750b). Cal corregir *tocava* en *trocava*, com explico en l'ed. meua perquè *tocava* tindria ben poca solta (un mer *tocament* no hauria fet ni res): el sentit era 'és més prudent esclafar-li el cap perquè, foradat i tot, el coll, li permetria continuar fent mal (donar una picada etc.)'. — ⁴ Derivat secundari, recent, format sobre *trau*: 'perforat per un trau'; «una sala quadrangular, *trauada* per dues rexes, que donaven al carrer», Narcís Oller VII, 318.14. Verdager va usar un cop *trau* en el sentit de 'mitjà, via, manera', del qual no tinc altre testimoni: «aquell llenguatge --- si fos veritat --- que l'aprenqué entre'l poble, jo que --- m'hi he criat --- hauria trobat lo *trau* de parlar-lo tan bonic ---», carta de 1866 (*Epist.* I, 40). Partint, sembla, de la idea de 'portell, passatge'.

Trau 'clot dels tapers', V. *trau* supra *Trau* (vela), ⁵⁰ V. *trou* *Trau* alguerès 'toro' no té res de català < sard *trau* < TAURUS (MLWagner, RFE IX, 261) *Trau* 'biga', V. *travar* *Trauc*, *traucador*, *traucaperols*, *traucar*, *trauer*, -era, V. *trau* *Traüll*, *traüllador*, *traüllar*, V. *tafulla*

TRAUMATIC, pres del gr. τραυματικός id., derivat de τραῦμα 'ferida', i, aquest de τρωσκω 'jo perforo', 'fereixo'. □ 1.ª doc.: 1868, *SLitCosta*.

DERIV.: *Traumatisme* [DOrt. 1917; Fontserè, Ci. ⁶⁰

Fi. Nat. «ferida», p. 234]. Més recentment també s'ha usat en català *trauma*, calc directe del substantiu grec. És terme tècnic de fisiologia i patologia, també psicològic i psiquiàtric i en particular, de psicoanàlisi: *trauma psíquic* (= angl. *psychical trauma*); amb l'adjectiu en diverses combinacions, p. ex. *histèria traumàtica* (*Rev. Cat. d. Psicoan.* I, vol. 2, 162). +*Traumatitzar*.

CPt.: *Traumatologia*, *traumatològic* i *traumatòleg* [1868, *SLitCosta*]. D'un altre derivat del mateix verb grec, τρώγλη 'forat' i el verb δύνω 'jo fico, capbusso, submergeixo' es formà τρωγλοδύτης 'el qui viu en caverna', d'on *troglodita* [Lab. 1840]; *troglodític* [Jo. Pla, 1950].

Traure, V. *treure* *Traüt*, *traütar*, *traütari*, V. *tribut* *Trava*, V. *travar* *Travaca*, V. *taravaca* *Travada*, *travador*, *travalera*, V. *travar*

TRAVALAR, mall. (millor que *travelar*) ja s'ha estudiat a *ESVARAR* (vol. III, 819a58-b34). S'hi pot afegir que he sentit *travalà* 'relliscar' jo mateix a Llucmajor i a bastants llocs de l'illa (1963-4); i remetre a *BDLC* I, 160, per a la dita *travalant*, *travalant* ---. ¹ A Eivissa *atreveletjà*: *tambalear* (PzCabr.). Amb les formes oc. *rebarà*, *rebalà* estudiades a III, 820a26-40, es pot afegir un mot rar oc. ant. *travalare* «s'assoupir graduellament», «s'assoupir un peu», que crec hapax de *Flamenca*, com sigui que la idea de 'fer becaines, pegar caparrades' i la de 'anar ensopegant' són afins: «quant ac assaz remirat / la tor e la cambra' e la sala, / e-l leç si més, un pauc *travala*, / et en dormén ac recordat / so qu'e-l jorn ac vist e pensat» (v. 2648).

¹ Els escriptors mallorquins avui més aviat preferixen les formes analògiques amb *e* tònica: «no se sent res ---: només veig fosca, però sé de cor el camí; *trevel* amb una cadira: quin renou! --- se despertaran?», JnRosselló (trad. dels *Assaigs* de Turguénev, 66.10f.). A *esvarar* convé afegir l'adjectiu val. *esvarós* 'relliscós' que allí (819b57) a penes hem documentat: «estan calats els gampers --- llarga canya que al fons de l'aigua, entre penyes *esbaroses*, cobertes de llimac, pareixia clavada», Morales Sanmartin (*Idilis Llevant.*, 108.2f.).

Travanc, V. *estrabancar* i *estravanquejar* (vol. III, 401a48, 402a29, *ENTREBANCAR*)

TRAVAR, probablement derivat del ll. TRABS, -BIS, f., 'biga', 'pal, post, peu-dret', a causa dels pals amb què se solen travar els animals i els carruatges; com que en català antic i occità hi ha el femení *trau* (i port. *trave*) en el sentit de 'biga, pal, palanca', i *estibar a trau* era 'estibar fortament', és versemblant que *trava* no sigui més que una modificació de *trau/trave*, i que ⁵⁵ *travar* sigui derivat de *trava*, del mateix sentit. □ 1.ª doc.: *trau* f., princ. S. XIII; *travar* llatinitzat *travare*, també en una font catalana del S. XIII.

La documentació d'aquests mots en totes les llengües romàniques és més aviat escassa, amb llacunes comprensibles per la naturalesa peculiar del significat.